

LATVIJAS REPUBLIKAS SAEIMA
JURIDISKAIS BIROJS

Reģistrācijas nr. LV 900 000 283 00 • Jēkaba iela 11, Rīga, LV-1811
Tālrunis: 6708 7392 • Fakss: 6708 7100 • E-pasts: saeima@saeima.lv

Rīgā 2018. gada 23. februārī
Nr. 142.13/1-10-12/18

Centrālajai vēlēšanu komisijai

Saeimas Juridiskais birojs izskatīja Centrālās vēlēšanu komisijas iesniegumu Nr.02-01.7/18e, kuram pievienots Centrālajai vēlēšanu komisijai iesniegtais likumprojekts „Likums par mazākumtautību izglītības iestāžu iekārtu Latvijā” (turpmāk – Likumprojekts) un kurā lūgts sniegt atzinumu par to, vai Likumprojekts uzskatāms par pilnīgi izstrādātu Satversmes 78. panta izpratnē.

Atbilstoši Saeimas Juridiskā biroja (turpmāk – Birojs) nolikumam Birojs nav pilnvarots sniegt atzinumu, vai Centrālajai vēlēšanu komisijai iesniegtais Likumprojekts ir uzskatāms par pilnībā izstrādātu Satversmes 78. panta izpratnē. Taču, respektējot Centrālās vēlēšanu komisijas lūgumu un ievērojot valsts iestāžu savstarpējās sadarbības pienākumu, Birojs izskatīja iesniegto Likumprojektu. Vēršam uzmanību uz to, ka šī atbilde vērtējama vienīgi kā Biroja viedoklis par vēstulē minēto jautājumu, turklāt turpmāk ir norādītas vien būtiskākās Likumprojekta nepilnības.

Birojs jau vairākkārt ir sniedzis viedokli par Satversmes 78. panta tvērumu un norādījis būtiskākos „pilnīgi izstrādāta likumprojekta” vērtēšanas kritērijus. Par pilnīgi izstrādātu nevar atzīt likumprojektu, kurš tā pieņemšanas gadījumā nonāktu pretrunā ar Satversmē ietvertajām normām, principiem un vērtībām (*sk. Satversmes tiesas 2012. gada 19. decembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2012-03-01 18.3. punktu*).

Likumprojektā ir ietvertas divas normas, kuras acīmredzami neatbilst Satversmei. Pirmkārt, Likumprojekta 9. pants noteic, ka “7. pantā paredzēto Departamenta direktoru ievēlē uz attiecīgās Saeimas pilnvaru laiku Saeimas deputāti, kuri ziņās par sevi, kas tika pievienotas kandidātu sarakstam, norādījuši tautību, kas nav “latvietis””. Šī norma ir pretrunā Satversmes 24. pantam. Satversmes 24. pants noteic, ka “Saeima, izņemot Satversmē sevišķi paredzētos gadījumus, taisa savus lēmumus ar klātesošo deputātu absolūto balsu vairākumu.” No Satversmes 24. panta izriet gan deputātu līdztiesības princips (visiem deputātiem ir līdztiesīgas iespējas piedalīties balsojumā), gan demokrātiskā vairākuma princips (lēmuma iznākumu noteic absolūtais balsu vairākums). Līdz ar to ar likumu nevar noteikt no Satversmes 24. panta atšķirīgus lēmumu pieņemšanas principus Saeimā.

Otrkārt, likumprojekta 7. un 9. pantā ietvertais regulējums par Izglītības un zinātnes ministrijas Mazākumtautību departamenta direktoru un tā iecelšanu neatbilst Satversmes 1. un 58. pantam. Satversmes 58. pants noteic: "Ministru kabinetam ir padotas valsts pārvaldes iestādes." Satversmes 58. pants kopsakarā ar Satversmes 1. pantā ietverto varas dalīšanas principu "liedz likumā paredzēt tādu tiesisko regulējumu, kas Ministru kabineta tiesības īstenot padotību pār valsts pārvaldes iestādēm padara par formālām, neefektīvām vai atkarīgām no citiem Satversmē noteiktajiem valsts varas orgāniem. Piemēram, Satversmes 58. pantam neatbilstu likumā ietverts noteikums, kas paredzētu Saeimas tiesības iecelt amatā vai atcelt no amata civildienesta ierēdņus." (*Danovskis E., Briede J. Satversmes 58. panta komentārs. Grām.: Latvijas Republikas Satversmes komentāri. III nodaļa. Valsts prezidents. IV nodaļa. Ministru kabinets. Autoru kolektīvs prof. R. Baloža zinātniskā vadībā. Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2017, 560.lpp.*). Tā kā likumprojekts paredz Saeimas tiesības iecelt amatā tiešās pārvaldes iestādes struktūrvienības vadītāju, šāds regulējums ir pretrunā Satversmes 1. un 58. pantam.

Ievērojot minētos apsvērumus, Likumprojekts nav uzskatāms par pilnīgi izstrādātu un līdz ar to neatbilst Satversmes 78. panta prasībām.

Cieņā

Juridiskā biroja vadītāja

Dina Meistere